TUNTURILATU

70

Satu Ojala

Kuusi puheenjohtajaa yhdessä: Raimo Pahkala (vas.), Yrjö Suuniittu, Timo Tulosmaa, Antero Tarvainen, Kyösti Lamminjoki ja Kari Halinen.

Lappiin hurahtaneet

Tunturiladun kuutta puheenjohtajaa yhdistää varmasti moni asia, mutta yksi on varma: He ovat kaikki jossain vaiheessa saaneet kipinän vaeltamiseen ja useimmilla suuntana on ollut Lappi.

Tunturiladun juhlavuoden kevätpäivillä oli harvinainen tapaaminen. Paikalla oli kuusi puheenjohtajaa, joilla riitti tarinoita vaelluksilta moneltakin eri vuosikymmeneltä. Ja jokaisella on oma näkökulma tutkia maailmaa.

Ensimmäisenä tästä joukosta on puheenjohtajana ollut **Antero Tarvainen**. Kipinä Lappiin syttyi jo vuonna 1948 syttyen liekiksi, joka on edelleen voimissaan.

–Olin Kemijokisuulla lajittelutöissä ja lähdin Pallakselle erään tytön kanssa. Kävin Montellilla ja alas tullessani katselin järven rannalla Pallastuntureita. Järvellä oli pariskunta kalassa ja yritin minäkin kalaonneani, mutta turhaan. Saimme pariskunnalta kaksi siikaa. Katselin Vuontiskerolle, jossa oli okran värinen viiru ja Keräsjärvi oli kuin marjapuurokattila. Idässä erämaa oli syvän sininen. Minut myytiin kerralla Lappiin, sanoo Tarvainen.

Yrjö Suuniitun kohdalla kipinöitä on ollut paljon.

–Partiossa ollessani aloitin retkeilyn Lapissa 1950-luvulla. Lapissa käynnit muodostuivat elämäntavaksi ja olen tehnyt Lappiin varmasti puolitoistasataa retkeä. Olen ottanut asiakseni kuvata Lapin kämppiä ja kuvia on toistasataa. Kämppiä osaan arvostaa, sillä monesti olen raahautunut tuvan suojaan väsyneenä ja nääntyneenä. Tuvan lämmössä päivän rasitukset on palkittu.

Senioripuheenjohtajat tietävät myös Tunturiladun kämppien syntyvaiheista. Tarvainen muistelee, että Susikyrön palstasta maksettiin aikanaan 50 penniä neliöltä ja palstan hankinnassa avusti luottohenkilö Ilmari Kyrö. Suuniittu on ollut mukana, kun Susikyröntie tehtiin nykyiselle paikalleen ja lopulta vihittiin Susikyröntieksi.

Kyösti Lamminjoki eli tutummin Kösä lähti ensimmäiselle ruskaretkelleen 15. syyskuuta ”joitakin vuosia sitten”. Kelit olivat mainiot ja niin kävi, että parhaimpina vuosina Kösä on pyörähtänyt Napapiirin yläpuolella neljä kertaa vuodessa yöpyen aina teltassa.

–Hölmöiltyäkin on tullut, mutta minusta vaeltaminen on turvallisin retkeilymuoto, sanoo Kösä.

Raimo Pahkala on kavunnut tunturin huipulle ensimmäisen kerran vuonna 1950.

–Paikallisessa latuyhdistyksessä Lapissa kulkeminen oli suuressa määrin mystiikkaa ja vaellusten järjestäminen jäi yksin minun harteilleni. Äänestin siis jaloillani. Halusin oppia tietämään Lapin vaellusten mahdollisuudet (säännöt). Myöhemmin tajusin, että minulla oli kaipuu oppia tuntemaan itseni. Kahden, kolmen viikon vaelluksella siihen oli mahdollisuus.

–Mistä alkaa Lappi? Minulle se alkaa kynttiläkuusten ilmestyessä näköpiiriin ja tärkeimpiä tekijöitä reissuissa ovat luonto ja hyvät kaverit. Lappi vetää puoleensa aina uudestaan ja uudestaan. **Nenolan Heikin** kanssa olemme monta yhteistä reissua tehneet ja hän ehtii yöpymispaikalle aina ensin. Minua odottavat siellä jo sytytetyt tulet.

–Yksi mielen sopukoihin painunut hetki on se, jonka aikana vaellustovereiden kanssa koimme tunnin aikana lähes kaikki vuodenajat. Sileäselällä Saariselän avotuntureilla sadeviittaan kääriytyneenä koimme kesäkuun ensimmäisellä viikolla myrskytuulen, lumisateen, auringon, sinisen taivaan, rakeiden satamisen, hurjasti kiitävät pilvet, pimeyden, valoisuuden, hiljaisuuden, tuulen voimakkaan äänen. Kaiken sen yhdessä ja turvallisesti.

Timo Tulosmaa innostui alppivaelluksista oman kerhonsa Kolbman kanssa. Korkeuserot vaihtelivat merkittävästi ja se sopi tamperelaisen vaeltajan sieluun hyvin.

–Tunturiladussa hienoa on ollut havaita se intensiivisyys, jolla asioihin paneudutaan. Se tuli hyvin esille Susikyrön huoltorakennusta eli Pekan-Oskaria rakennettaessa. Porukka selvästi nautti tekemisestä, vaikka työtä oli yllin kyllin.

Tunturiladun nykyinen puheenjohtaja **Kari Halinen** myöntää aiempiin puheenjohtajiin nähden olevansa retkeilyharrastuksessaan vielä alkutaipaleella.

–Olen oppinut sen, miten talvella voi turvallisesti retkeillä. Olen Kavtsin reissuissa hurahtanut talven ja etenkin kaamosaikaan. Kavt-silaiset ovat minua kädestä pitäen opastaneet ja auttaneet niin, että minun ei tarvitse mokata eikä rikkoa turhan tähden paikkoja.

–Työelämän vastapainoksi aloittelin varovasti retkeilyharrastusta 2000-luvun alussa ja kokeilin muutamissa eri porukoissa viikonloppuretkiä ja vaelluksiakin. Tykkäsin sen verran paljon tästä, että perheyrityksen myynnissä loppurutistuksenkin aikana kävin välillä rauhoittumassa UK-puistossa ja marraskuun lopulla 2008 satuin siellä tapaamaan yhden tunturilatulaisen eli **Panu Loisan**, joka kertoili, miten tämä harrastus voi edistyä vielä huomattavasti pidemmällekin.

–Kipinä syttyi saman tien kunnon roihuun ja liityin Tunturilatuun. Sen jälkeen oppimiskäyrän suunta on ollut lujasti ylöspäin ja mielestäni kaikkein parasta Tunturiladussa on tämä valmennustoiminta, sanoo Kari Halinen.

Tunturiladun tulevaisuus

Puheenjohtajat luottavat Tunturiladun tulevaisuuteen.

–Meidän vanhojen horiskojen puheet Lapista eivät välttämättä ketään innosta lähtemään Lappiin, mutta sitä todellista kipinää istutetaan VaVa-leirillä, jossa lapset pääsevät tutustumaan isovanhempiensa harrastukseen. Sieltä saadaan toivottavasti tulevia tunturilatulaisia. Kertaakaan en ole leirillä kuullut lasten suusta, että meillä ei ole mitään tekemistä, sanoo **Kyösti Lamminjoki**.

–Jäsenkunta on voimissaan ja VaVa-leirillä olleet tulevat sitten aikanaan toimintaan mukaan. Meillä on kolme mahtavaa tukikohtaa ja olen Tunturiladun toiminnan suhteen optimisti, sanoo **Yrjö Suuniittu.**

–Kaikki kolme tukikohtaa on hankittu aikana, jolloin se vielä oli mahdollista. Talkoohenki Tunturiladussa on aivan fantastista ja se elää edelleen. Talkoot ovat Tunturiladun rikkaus. Ja VaVa-leirin on erinomainen tilaisuus oppia isovanhemmille tuntemaan omat lastenlapsensa., sanoo **Antero Tarvainen**.

Raimo Pahkala odottaa, että tulevaisuudessa Tunturilatu uudistuu hallitusti ottaen huomioon kaikki jäsenet ja myös arvostaen heitä. Tärkeää ovat näkyvyys ja tehokas tiedottaminen.

Nykyinen puheenjohtaja Kari Halinen esittää myös toiveen:

–Toivon Tunturiladun asiantuntijuuden edelleen vahvistuvan sekä Lapin retkeilyssä ja vaativissa vaelluksissa että retkeilyn olosuhdetyössä.

–Sitä pääomaa ei saa päästää rapistumaan, vaikka ilmaston muuttuminen aiheuttaakin omat haasteensa. Toisena toiveenani on harrastuksen taitomerkkien suorittamisen lisääntyminen, ehkäpä siihenkin kaivataan uudenlaista näkökulmaa ja markkinointia.

–Meillä on hieno harrastus, mutta kovin moni ei tiedä siitä mitään. Tahtoisin tämän aatteen ja harrastuksen entistä enemmän suuren yleisön tietoisuuteen. Se vaatii määrätietoista suunnittelua ja markkinointia, sanoo Kari Halinen.

Tunturiladun kämppätalkoita vuosina 2007–2016

Vuosikymmen Tunturiladun kämppien aikajanassa on kulunut tuoden mukavia muutoksia.

Talkoita on tehty kämppiä kunnossa pitämällä ja uutta rakentamalla ja työt ovat vetäneet monta tunturilatulaista pohjoiseen kesäsesongin alkaessa.

Jokavuotisilla kämppäkierroksilla on tehty monet huoltotyöt: lumenluonti katoilta, kämppien siivousta, pienempiä korjausrakentamisia, piippujen ja kattojen huoltoa ja korjausta, piippujen ja tulisijojen nuohousta, vesirännien puhdistusta, jauhesammuttimien vaihto tarpeen mukaan, tyhjien kaasupullojen vienti, vaihto ja täysien tuonti kämpille, puuceen alusastioiden vaihto, edellisten alusastioiden tyhjennys jälkikompostointiin, harmaitten vesien saostuskaivojen tyhjennys, huoltomaalausta ja tarvikkeiden kuljetusta, käyntilaskenta ja paikkojen kunnon tarkastusta.

Erityisesti Susi-Talakselle tarvikkeiden kuljetus on kokonaan käsityötä. Polttopuun hankinta ja kuljetuksista sopiminen, joskus työt on myös tehty omatoimisesti, puitten sahaus ja siirto suojiin. Talkoita tehtiin myös kerhoviikoilla kun tilanne niin vaati.

Etelässä piti myös valmistella kämppäkierrosta ja talkoita. Suunnittelua, tarvikkeiden saatavuusselvitystä ja hintavertailua, kuljetuksen järjestämistä, kalastuslupien ja rakennuslupien järjestelyä.

Ja kaiken välissä käydään laskemassa ja kokemassa verkot. Jos aikaa jää.

Susi-Kiisalla ja Susi-Talaksella rakennettiin

Utsjoen Nuvvuksessa sijaitsevalle Susi-Kiisalle rakennettiin mm. jäsenien toivoma keittokatos ja hella, Pekan kammi uudistettiin etenkin sisäpuolelta ja saunan laituri Kiisajärveen uusittiin kokonaan.

Keittokatokselle tehtiin puuritilälattia ja samana vuonna kämpän lattia hiottiin ja maalattiin, rakennettiin uudet portaat ylälaverille, kaiteet ylälaverille ja saunan kuistille.

Inarissa sijaitsevalle Susi-Talakselle rakennettiin kokonaan uusi puucee ja saunan pesutilan lattia uusittiin. Polttopuita kerättiin Talasjärven eteläpuolelta pinoihin ja samoin puut pitkospuita varten Paadarin kuljetettavaksi talvella moottorikelkalla Susi-Talakselle.

Siinä oli polttopuita usealle vuodelle. Jälkeenpäin laskettuna riittivät yhdeksälle vuodelle. Talaksen polun pitkospuut uusittiin. Keittokatoksen laituri uusittiin kokonaan ja saunalaituriin rakennettiin uudet uimaportaat.

Samana vuonna kämpän ulkoportaat uusittiin ja myös Talasvaaranlammen puron silta tulopolulla. Talasjärvellä käytettävä alumiinivene korjattiin.

Yhteiskunta muuttuu ja uudet lait ja asetukset asettavat vaatimuksia myös Tunturiladun kämpille.

Kaikille kolmelle kämpälle on tehty jätevesilain edellyttämät rakenteet jätteiden ja harmaitten vesien käsittelyä varten. Imeytyskentät kaivoineen, eloperäiselle jätteelle kompostorit ja katokset, puuceen jätöksen erottelu- ja jälkikompostointirakenteet.

Uutta ajatusta toi myös näppärä petipaikkojen varausjärjestelmä netissä. Vuonna 2008 heräsi myös kysymys matkakustannusten korvaamista talkoisiin osallistuville ja 26.4. hyväksyttiin osittaista korvaamista tietyin edellytyksin.

Susikyrössä suurimmat muutokset

Susikyrössä Aihkin katosta jatkettiin ja kuistille rakennettiin komero. Kiuas vaihdettiin.

Susikyrössä vanhan kämpän kellarin kylmätila uudistettiin sekä alla olevasta varastotilasta poistettiin muun muassa maata ja tehtiin uudet tukirakenteet. Rantasaunan kiuas vaihdettiin.

Keittokatos laajennettiin, koska VaVa-leiri oli osoittanut, että katossuojaa oli liian vähän leirin tarpeisiin nähden. Susikyröön asennettiin sähkölämmitystolpat autoille mikä myös henkii Susikyrön alueen uutta palvelutasoa.

Susikyrö koki tällä vuosikymmenellä suurimmat muutokset.

Susikyrö, Susikyrö 2 ja Aihkin kiinteistöt yhdistettiin 25.11.2010 yhdeksi kiinteistöksi. Syyskokous lokakuussa päätti, että Susikyrön kiinteistö liitetään jo valmiiksi rakennettuun vesi- ja viemäriverkostoon. 3.12.2010 Tunturiladun johtokunta päätti anoa Susikyrön liittämistä Kyrön Vesihuolto Oy:n vesi- ja viemäriverkostoon. Paikalliset asukkaat olivat huolestuneita Vuontisjärven veden puhtaudesta. Tilanne käsiteltiin asiallisesti, koska kaikki oli Susikyrön kohdalta hoidettu niin kuin pitikin.

Eri yhteyksissä heräsi ajatuksia, miten Susikyrön tuli vastata jäsenistön tarpeita.

Alettiin pohtia huoltorakennuksen rakentamista alueelle ja kiinteistön liittämistä alueen vesijohto- ja viemäriverkostoon. Muodostettiin kehittämistyöryhmä ja tehtiin kysely jäsenistölle Susikyrön kehittämisestä. Asiasta keskusteltiin eri yhteyksissä, alustavia vaihtoehtoja ratkaisulle esitettiin Tunturilatu-lehdessä ja kokouksissa.

Pekan-Oskarin kurkihirsi nostettiin paikoilleen 17. heinäkuuta 2011 kello 14.02–14.24. Hetki oli merkittävä ja kaikki VaVa-leirin osanottajat olivat seuraamassa hirren nostoa.

Aluksi ajatus oli rakentaa rakennus, jossa olisi vain wc- ja suihkutilat, tai sitten vaihtoehtona peruskorjata toinen Oskareista sosiaalitiloiksi. Tarkoitus oli myös rakentaa ekovessat uusiin tiloihin.

Kolme jälkimmäistä vaihtoehtoa eivät saaneet kuitenkaan kovin suurta kannatusta, näin päädyttiin jäsenistön ja Tunturiladun johtokunnan yksimielisellä päätöksellä nyt toteutettuun ratkaisuun.

2011 Tunturiladun syyskokous hyväksyi rakennettavan huoltorakennuksen suunnitelmaluonnoksen. Kesällä 2012 erinäisten toiveitten ja muutosten jälkeen rakennuslupa saatiin ja 26.6. rakennuspaikka merkattiin virallisesti ja rakentaminen alkoi.

Rakentaminen eteni vauhdilla, näkyvää tulosta valmistui. Syvä vesi- ja viemärikaivanto kivettömässä maassa konevoimin oli mieleenpainuva ja jo 29.6. 2012 klo 15.25 vesijohtovesi virtasi verkostoputkesta ensimmäisen kerran Susikyrön kiinteistöllä. Seuraavana päivänä perustusten pohjat tehtiin ja 1.7. valettiin jo perustuksia.

Aamiainen oli tarjolla talkoolaisille klo 7.00 ja sunnuntaiaamiainen klo 8.00. Aamiaisen jälkeen lähdettiin työmaalle.

Huoltorakennuksen vuoksi kuljetuksia oli useampi erä etelästä. Pekka joutui lähtemään Turusta Helsinkiin jotta sai pakettiauton tavaroineen pohjoisen junaan.

Yhdelle kuljetukselle tehtiin ratsiassa painontarkastus. Yksi matkustaja nousi autosta ulos punnitukseen mennessä mutta joutui nousemaan autoon takaisin poliisin käskystä ja tulihan siitä 35 euron sakko kuorman ylipainosta.

Pääsivät kuitenkin jatkamaan perille asti. Kuljetuksia tekivät myös rakennusaineiden toimittajat pohjoisessa.

Talkoot jatkuivat seuraavan vuoden 2013 kesällä.

Rakennus sai ulkopuolisen paneloinnin ja harmaan sävyn, sähköistyksen, väliseinien muuraus, eristeet, puuttuvat ikkunat, portaita, kaiteita, sisäseinäpaneloinnin, kosteiden tilojen laatoitukset, maalaukset ja lakkaukset, hellan, kiukaan, vesipadan, lauteiden ja varusteiden asennukset, portaita ja kaiteita ym.

Talkoolaiset viettivät juhannuksen Susikyrössä, mutta vain vajaan päivän vapaalla. Kosteiden tilojen laatoittaja kävi varta vasten etelästä tekemässä laatoitustyöt.

Uudelle huoltorakennukselle kysyttiin nimeä jäsenistöltä nimiehdotuskyselyn avulla.

Etsittiin muun muassa saamenkielestäkin vaihtoehtoa nimeksi. Syksyn 2013 susiaisissa Susikyrössä huoltorakennus otettiin virallisesti käyttöön ja sai nimen Pekan-Oskari **Pekka Kallion** mukaan.

Jotta kaikilla olisi ollut mahdollisuus osallistua talkookohteen toteutumiseen, vaikka ei pystynyt itse fyysisesti osallistumaan, esitettiin mahdollisuus maksaa rahalahjoitus huoltorakennuksen hyväksi.

Tunturiladun kevätkokous 15.3.2014 hyväksyi kämpille hieman muutetut järjestyssäännöt ja avain- ja käyttösäännöt.

Irma Rytkölä

Irma Rytkölä

Kämppiä on kunnostettu koko ajan. Susi-Kiisa on saanut uuden keittokatoksen ja kämppään on tehty uudet portaat ylälavereille.

Välähdyksiä talkoitten illoista työmaalla 2012:

4.7. klo 18.29 Pekka kävelee työmaalla työskenteleviä opastamassa
7.7. klo 19.44 Saunan lattiaa valetaan täyttä häkää, betonimylly pyörii ja lapiot heiluu
11.7. Toinen valu, ihmiset vaihtuvat jaksoittain betonimyllyn ympäriltä
12.7. klo 19.21 täysi hyörinä rakennustyömaalla
13.7. klo 21.58 työmaalla epätodellinen tunnelma, ei minkäänlaista liikettä!
15.7. klo 18.53 työmaalla tuumaillaan, telineillä seisten, aikaansaannoksia ja seuraavia työvaiheita ja hieman oliko tämä hyvä näin tehdä?
klo 18.58 työ taas täydessä vauhdissa
17.7. klo 14.02-14.24 kurkihirret nostetaan paikoilleen, kylläkin konevoimin, mutta talkoolaisten käsien hienosäädöllä
klo 14.20 rakennustelineillä hyöritään ahkerasti
klo 20.05 viimeinen talkoolainen laskeutuu tikkaita alas telineiltä
20.7. klo 17.30 muun muassa Pekka vielä katolla vasaroimassa
22.7. katon aluskate paikoilla ja syksyn talkoita voidaan jäädä odottamaan
9.9. talkoot jatkuvat katon päällyskatteen laitolla
10.9. muurari muuraa ensimmäisen piipun. Kattokorkeuteen tulevat tiilet kulkee ketjussa talkoolaiselta toiselle ylös tikkaita ja katolle muurarille. Onpa muurarin vaimokin mukana ketjussa. Klo 17.37 muurari edelleen katolla
11.9. seuraavan piipun muuraus alkaa ja valmistuu seuraavana päivänä
12.9. klo 17.40 työt täydessä vauhdissa rakennustyömaalla
22.9. rakennustyömaa laitettu talviteloille odottamaan seuraavan kesäkauden talkoolaisia

Toimihenkilöt harrastavat muutakin

Kämppäisäntä Pekka Kallio

Toiminta: Tunturiladun kämppäisäntä 2005 alkaen, ollut Tunturiladun ja Tunturikerho Login johtokunnassa.
Koska liittynyt Tunturilatuun: 1980.
Miksi: Oli käynyt autoreissuilla Pohjois-Norjassa, missä pohjoinen ympäristö viehätti. Mieluisan toiminnan kautta liikkuminen näillä alueilla kiinnosti.

Ensimmäinen vaellus: 1980 Kalevi Kanervan johtamana vaellus Kevolle.

Vaelluksista erityisesti jäänyt mieleen: Pitkät, 300 kilometrin talvivaellukset Hemmon, Antin ja Paavon kanssa. Eräs retki piti keskeyttää ja jäädä Susikyröön odottamaan muitten tuloa. Hän tiesi, että miesten herkkua ovat munkit ja coca-cola, niin hän lähti hakemaan niitä Hetasta hiihtäen. Hiihto kesti 16 tuntia, mutta miehet saivat herkkujaan saapuessaan vaellukselta.

Susi: Tunturisusi 1984, Ikäsusi 2010.

Harrastukset: Liikuntaa kansakouluajoista lähtien. Laivastossa palvellessa hän kiinnostui soudusta ja harrastaa sitä edelleen. Hiihto on ollut myös mieluisa liikuntamuoto. Rakentajasieluisena rakentaa edelleen.

Susikyröön huoltorakennuksen rakentamisen johtaminen on vahva tuotos kämppäisännältä. Hänen innostuneisuus ja ongelmien ratkaisuhakuisuus pääsivät esille monessa tilanteessa, joten monet tilanteet selvitettiin hyvin tuloksin.

Pekan voimakas kädenpuristus ja ihmisen myönteinen kohtaaminen ovat leimaa-antavia ominaisuuksia hänellä. Kotona ja muualla hän ajatuksissaan miettii ja suunnittelee asioita liittyen rakennuskohteisiin. Hän keskustelee muitten asiantuntijoiden kanssa ja ehdottaa ratkaisuja ongelmatilanteisiin.

Sitkeys tuli esiin, kun hän vaivojensa kera käveli työmailla, kävi välillä etelässä hoitamassa etelän asioita ja palasi taas pohjoisen työmaalle hoitamaan velvollisuuksiaan. Hänellä on hyvä mieli, kun ratkaisut kehittyivät ja viranomaiset hyväksyivät Tunturiladun oman suunnitelman huoltorakennuksesta.

Pekka on jäänyt työelämästä eläkkeelle talkoiden aikana, mutta harrastaa monipuolisesti rakentamista edelleen. Pekkaa kaikessa rakentamisessa viehättää erilaisten ihmisten tapaaminen ja kanssakäymiset.

Talkoolaisille oli onni päästä jakamaan Pekan synttärikakkua, kun juhlapäivä sattui usein talkooaikoihin.

Kiisalta muistuu mieleen tapahtuma, jolloin talkoolaiset yrittivät naruttaa Pekkaa. Pekka oli muurannut keittokatoksen hellan ja koetti tulia hellaan tekemällä tutkia miten uusi hella vetää. Savutti kovasti, niin missä vika? Vilkaisi ylöspäin ja näki Unton ja Karin virnistävän leveästi katonreunuksen yli alas. Viikarit olivat laittaneet huovanpalasen piipun päähän!
Irma Rytkölä

Antti Nikula

Pekka Kallio löysi lappilaisen luonnon käydessään ensimmäisellä pohjoisen reissullaan Norjan puolella. Kotimaakin viehätti.

Pekan-Oskarin rakentaminen on ollut viimeisen kymmenvuotiskauden suuri talkooponnistus Pekka Kallion johdolla.

Työmyyrä Paavo Kramsu

Irma Rytkölä

Paavo Kramsu on harrastanut aiemmin hiihtoa myös kilpailumielessä.

Toiminta: Ollut Tunturiladun johtokunnassa ja on nyt kämppätoimikunnassa edelleen, toimii Tunturikerho Login puheenjohtajana 2003 alkaen.
Koska liittynyt Tunturilatuun: Ajatus liittyä Tunturilatuun ja Tunturikerho Logiin tuli 1979 Turun kauppatorilla Heikinmarkkinoilla, missä Logilla oli infopiste toiminnastaan ja myivät samalla torilla paistettuja lettuja hillan kera.
Miksi: Luonnossa liikkuminen ja vaellus liikuntamuotona tuntui ja tuntuu edelleen mieluisalta.
Ensimmäinen vaellus: 1976 Saariselän alueella.
Vaelluksista erityisesti jäänyt mieleen: Vuosien varrella mieleenpainuva ja mieluisa vaellusalue on ollut Svaerholtin niemimaa Pohjois-Norjassa. Käyntejä on tullut kolme, juhlavuosien tultua täyteen.
Susi: Tunturisusi 1980, Ikäsusi 1995

Harrastukset: Erityisesti aikaisemmin hiihtoa ja suunnistusta, myös kilpailumielessä.

Nyt Tunturiladun kämppien rakennus- ja korjaustalkoita, lintujen ja luonnon tarkkailua sekä harvakseltaan kaukomatkoja ja tietysti hiihtoa edelleen.

Paavo on Pekan ”oikea ja vasen käsi” talkoohommissa. Selvitti rakennustarvikkeiden vaihtoehtoja ja niiden toimituksia. Teki tarjouspyyntöjä ja vertaili hintoja, Pekan ja muitten kämppätoimikuntalaisten kanssa pohti vaihtoehtoja ja ratkaisuja ym. Ynnä muuta sisältääkin kaikkea maan ja taivaan väliltä. Paavosta on todettu että ”on sellainen työmyyrä, aamuaikaisesta iltamyöhään ahertaja”.

Login kerhoviikolla 2015 ruskan aikaan pieni silta Talasvaaranlammen puron yli vihittiin juhlallisin menoin ”Paavon sillaksi”. Poikittain sillan yli vedettiin juhlanauha wc-paperista josta Paavo leikkasi yhden palan seremonian kulussa. Juotiin kuoharit ja arkistoitiin palanen wc-paperia.
Kiisan keittokatokseen liittyy myös pieni onnettomuus. Keittokatoksen piippu, 4,5 m pitkä, piti kuljettaa Paavon Saabin katolla Kiisalle. Hyvin kiinnitettynä joutui kuitenkin koko paketti hirvikolariin vähän ennen Laitilaa etelästä tullen.

Piippu säilyi ehjänä, mutta auto meni lunastuskuntoon. Piippu kuljetettiin myöhemmin paremmalla onnella toisella autolla perille ja toimii edelleen hyvin.
Irma Rytkölä

Paavo Kramsu ja Pekka Kallio ovat talkoiden työmyyriä.

kuin tunturilatuilua

Taloudenhoitaja Marja-Liisa Mäki

Antero Rutanen

Tunturiladun taloudenhoitajalla Marja-Liisa Mäellä pysyy hyvin myös kirves kädessä.

–Olen Tuuloksessa syntynyt ja yli neljäkymmentä vuotta asunut Hämeenlinnassa. Minulla ei ollut mahdollisuutta käydä kouluja, mutta vahvalla työpanoksellani ja maalaisjärjellä pärjäsin työelämässä. Suurimman osan työelämästäni työskentelin kirjanpitäjänä, vastaa Tunturiladun pitkäiaikainen taloudenhoitaja Marja-Liisa Mäki.

Lapin-hulluus iski Mallaan jo reilut 30 vuotta sitten.

–Vuoden 1980 alussa tuli valtava halu päästä Lappiin. En tiennyt mitä odotin, pohjoisin paikka, jossa olin aiemmin käynyt oli Vaasa. Sain silloin kuukauden ylimääräisen palkan kymmenen vuoden palveluksesta. Vaikka asuntovelkaa oli, niin päätin lähteä Lappiin ja silloin se kipinä syttyi.

–Hämeenlinnassa järjestettiin kansalaisopistossa samoin aikoihin tunturivaeltajan kurssi. Osallistuin sinne ja liityin Tunturilatuun. Sen kurssin tuloksena perustettiin myös Alppas.

–Vuonna 1994 ennen Tunturiladun syyskokousta Arvo Anivuo kysyi voiko hän ehdottaa minua johtokuntaan, koska Alppaksen tilastot oli niin hyvin laadittu. Aivan tuntemattomana pääsin silloin Tunturiladun johtokuntaan. Johtokunnassa olin 12 vuotta ja siitä puolet eli kuusi vuotta taloudenhoitajana. Palasin taas vuonna 2012 taloudenhoitajaksi.

–Elelin yksinäni, äiti asui lähellä ja huolehdin hänestä loppuun asti. Ainoan veljeni sairaus vei nuorena. Vähän yli 20 vuotta olen Anteron kanssa avoliitossa elellyt ja sain häkin innostumaan Lapista. Nyt iloa ja liikettä antaa Anteron 3,5-vuotias lapsenlapsi.

–Syntymäkodin perintönä on jäänyt polttopuusavotat ja kasvimaa. Kaupungissa on kahden aarin palstat. Kesäjuuresten ja marjojen lisäksi talven perunat ja muut säilyvät mökillä maakellarissa.

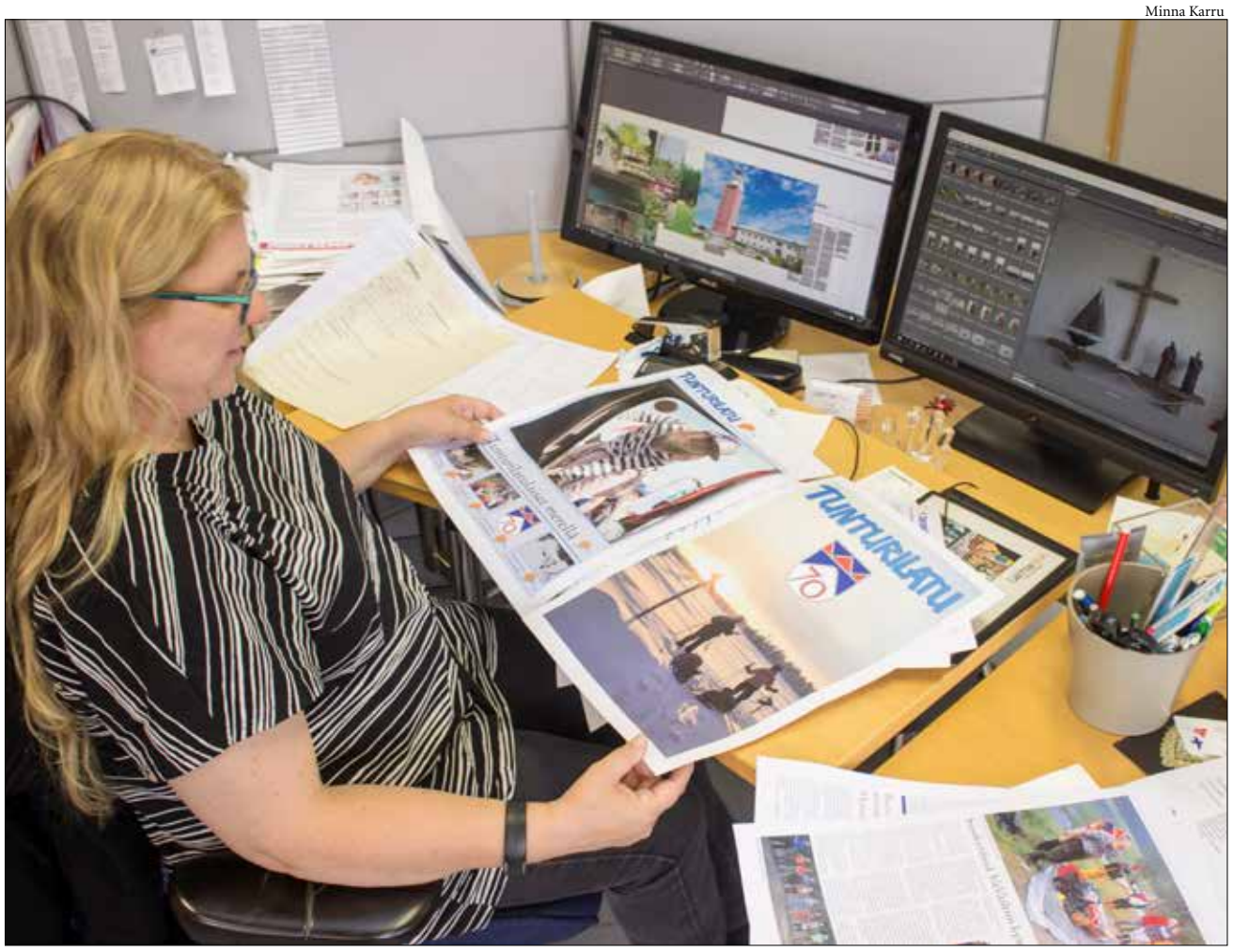
–Erilaisia käsitöitä olen harrastanut, on kertynyt jo tarpeeksi, ettei enää kovin paljon tule tehtyä.

Myös liikuntaa olen harrastanut koko elämäni.

–Arvostan talkootyötä ja jonkun verran olen osallistunutkin. Tämä Tunturiladun taloudenhoitajan työhän on myös sitä. Alppaksessa heti perustamisen jälkeen jouduin kerhotoimikuntaan ja sihteeriksi. 31 vuotta olin kerhotoimikunnassa ja vuosia olen ollut myös rahastonhoitaja ja jäsensihteeri. Vähitellen alkoi tuntua siltä, että työt kasaantuvat samoille harteille. Innostus loppui, joten jonkun muun on aika hoitaa näitä tehtäviä jatkossa. Innokkaita talkoolaisia ja vastuunkantajia ei vain tahdo löytyä, harmittelee Malla.

Tunturilatu-lehden toimittaja ja tiedottaja Satu Ojala

Minna Karru

Lehdentekemisen suolana ovat upeat kuvat, joita tunturilatulaiset ovat lehteen toimittaneet. Viimeisestä kymmenestä vuodesta kertovat osion kansikuva on tsietsalaisen Pirkko Martikaisen ottama.

Huittisissa syntynyt, kasvanut ja koulunsa käynyt Satu aloitti toimittajan työnsä kesätoimittajana Lauttakylä-lehdessä keväällä 1976 ylioppilaskirjoitusten jälkeen. Työ lehdessä jatkui, välillä muutakin kokeillen, vuoden 1978 loppuun.

Leppävirta-lehti sai Sadusta oivan toimittajan vuosiksi 1979–1980, mutta kotiseutu veti puoleensa ja Kokemäen Sanomista löytyi hänelle työpaikka.

Huittisissa asuen liikunnasta ja retkeilystä kiinnostunut Satu liittyi partioon syksyllä 1981, kävi lauman- ja partionjohtajakurssit ja valittiin Huittisten Eränkävijöitten lippukunnanjohtajaksi vuonna 1984. Saman vuoden kesällä Satu järjesti halukkaille partiolaisille ensimmäisen Lapin-reissun, joka suuntautui Karhunkierrokselle. Jatkona seurasivat vaellukset Pallakselle, Kevolle, Hossaan ja Lemmenjoelle. Miehensä Harrin kanssa Satu vaelsi kesällä 1994 Kalottireitillä Kautokeinosta Kilpisjärvelle.

”Lapin hulluus” ja vaellusinto olivat sysäyksinä Satakunnan Tunturikerho Geatkin perustamiseen; Satu on yksi perustajajäsenistä. Siitä alkaen hän on toiminut vaellusvetäjänä, jossa hommassa hän on osoittanut todella hyvää järjestelykykyä sekä taitoa sopeutua muuttuneisiin olosuhteisiin ja tilanteisiin vaellusten aikana.

Aikuinen–lapsi -vaelluksilla Satu on innostanut lapsia ja nuoria löytämään ilon Lapin luonnossa liikkumisesta ja matkan aikana ilmenneiden ongelmien ratkaisusta.

Rakas, mutta vaativa ”harrastus” on Sadulle ollut myös toimittajan työ, erityisesti Tunturilatu-lehden teko. Läheltä seuranneena voin käyttää lainausmerkeissä olevaa ilmaisua, sillä niin paljon on Satu lehteä tehdessään joutunut hankkimaan monenlaista työssä tarvittavaa taitoa ja tietoa, ettei käytetty aika mahdu minkään normaalin työajan puitteisiin.

Vapaa-ajallaan Satu on sentään voinut rentoutua käsitöiden, muun muassa maton kudonnan avulla ja penkkiurheilijana seuraamalla lentopalloa ja erityisesti Rauman Lukon jääkiekko-otteluita.

Tällaisena tunturilatulaisena olen oppinut yli 15 vuoden ajan tuntemaan Sadun.

A.A-J.

Kymmenvuotiskatsaus

Tuoreimpaan vuosikymmeneen mahtuu paljon uutta ja vanhaa. VaVa-leiri sai alkunsa, Lapin tuntijat -verkosto perustettiin ja ensimmäinen leikkimielinen Tunturihiihtokisailukin näki päivänvalon.

Kämppätoimikunta on ahkeroinut ja saanut paljon hyvää ja näkyvää aikaiseksi. Susi-Kiisalle rakennettiin komea keittokatos.

Vuosi 2007

Tunturiladun koulutustoimikunta järjesti kerhojen toimihenkilöiden koulutuksen Jyväskylässä tammikuussa. Päivän aikana esiteltiin muun muassa tapahtumien turvallisuussuunnitelman laatimisen tärkeyttä sekä tutustuttiin Tunturiladun uusiin verkkosivuihin.

Tunturikerho Kavtsi kutsui kevätpäiville ja kevätkokoukseen Kiljavanrannan opistoon Nurmijärvelle. Tunturiladun oma lippu nostettiin ensimmäistä kertaa järjestön virallisessa tilaisuudessa.

Tsietsalaiset isännöivät Tunturiladun kesäpäiviä Karttulassa Marjatila Hussolassa. Perinteisemmän ohjelman lisäksi työpajatyöskentelyssä pohdittiin Tunturiladun tulevaisuutta otsikolla ”Tunturilatu huomenna”.

Tunturilatu järjesti Suomen Ladun 50. leiripäivien vaelluskilpailun. Talkooporukkaa oli yli 50. **Kyösti Lamminjoki** suunnitteli ja organisoi Tunturilatua esittelevän infopisteen leiripäiville.

Raimo Pahkalan aloitteesta ja Tunturikerho Oktan avustamana järjestettiin ensimmäinen ”Mukuloista Mummuun ja Vaariin” -toimintaviikko Susikyrössä heinä-elokuun vaihteessa. Näin aloitettiin suuren suosion saavuttanut vuosittainen tapahtuma.

Susi-Kiisalla oli keittokatoksen rakennustalkoot. Muilla kämpillä suoritettiin pieniä peruskorjaustöitä.

Kerhot järjestivät runsaasti kerhoviikkoja tukikohdissamme. Suositeltavaa yhteistyötä oli Oktalla ja Kolbmalla heidän viettäessä yhteistä kämppäviikkoa Susikyrössä.

Koulutustoimikunta järjesti Tunturiladun retkenvetäjän kurssin luento-osuuden Tampereen Taivaltajien majalla syyskuussa ja opittuja taitoja harjoiteltiin käytännössä Evolla lokakuussa.

Geatki kutsui syyskokoukseen ja susiaisiin Kokemäen Aittakariin lokakuussa. Suomen Ladun uusi toiminnanjohtaja **Eki Karlsson** oli perheineen mukana. Kokouksessa hyväksyttiin Tunturiladun lippusäännöt.

Tunturiladun lippu oli Suomen itsenäisyyden 90-vuotispäivänä kansalaisjärjestöjen itsenäisyyspäivän paraatissa Tampereella. Kolbmalainen **Helinä Saarinen** oli lipunkantajana.

Enontekiön kunta päätti Tunturiladun esityksestä hyväksyä Susikyröntien nimen sekä Aihkille ja Susikyrölle osoitenumerot.

Vuosi 2008

Tunturilatu osallistui Suomen Ladun 70-vuotisjuhliin näyttävästi. Juhliin osallistumisen lisäksi kavtsilaiset koristelivat Kyösti Lamminjoen johdolla juhlapaikan Helsingin yliopiston päärakennuksessa näyttävän erähenkisesti.

Tunturilatu otti kantaa ympäristöministeriön esitykseen muuttaa Pallas-Yllästunturin kansallispuistoa koskevaa lakia. Raimo Pahkala oli yhtenä retkeilijöiden edustajana esittämässä Tunturiladun näkemystä ministeri **Paula Lehtomäelle**.

Kevätpäivät ja kevätkokous olivat Kajaanin lähellä Joutenlammen kurssikeskuksessa, isäntänä Okta. Luennolla tutustuttiin Kainuun upeisiin retkeilyreitteihin.

Susi-Talaksella oli laajat peruskorjaustalkoot. Niissä hoidettiin mm. käymälä- ja jätevesiasiat kuntoon. Samalla järjestettiin Metsähallituksen osoittamalla metsäalueella mittavat poltto- ja pitkospuutalkoot. Myöhemmin kesällä ahkeroitiin Susikyrössä, missä aikaisemmin aloitettu peruskorjaustyö saatettiin valmiiksi. Huolehdittiin Susi-Kiisan polttopuutarpeesta.

Lasten ehdoilla -toiminnallinen viikko, sittemmin VaVa-leiri, pidettiin Susikyrössä heinäkuussa. Vetovastuussa olivat Raimo Pahkala ja **Raiski Palosaari**. Runsaasta hyttys- ja mäkäräisjoukosta huolimatta viikko oli hyvin onnistunut.

Logi vuorostaan kutsui Tunturiladun kesäpäiville elokuun lopulla Yläneen kunnan Kalikan leirikeskukseen. Olympiavuoden tapaan he järjestivät huumorilla höystetyt logimpialaiset.

Syyskokous ja Susiaiset olivat Janakkalan Rantalahden leiri- ja kurssikeskuksessa lokakuussa, isäntänä tunturikerho Alppas. Aihkin uudet säännöt hyväksyttiin. Susisääntöihin ja niiden tulkintoihin hyväksyttiin muutoksia, joiden tarkoituksena on saada väljyyttä sääntöjen tulkintaan.

Tunturiladulle neuvoteltiin **Lea Sarkealan** johdolla talkoovakuutus, joka kattaa Suomen Ladun tapaturmavakuutuksen piirissä olevien lisäksi myös 75–79 -vuotiaat.

Suomen Latu ojensi Raimo Pahkalalle opetusministeriön myöntämän Suomen liikuntakulttuurin- ja urheilun ansioristin tunnustuksena hänen

Tunturiladun lippu oli ensimmäistä kertaa esillä Suomen itsenäisyyden 90-vuotispäivänä kansalaisjärjestöjen paraatissa Tampereella. Lipunkantajana oli Helinä Saarinen.

Suomen liikuntakulttuurin ja urheilun hyväksi tekemästä työstä.

Metsähallitus sai valmiiksi kämppäisäntä **Pekka Kallion** suunnitteleman uuden Akukammin Paistuntureilla.

Tunturiladun Kuudes vuosikymmen -teos valmistui.

Vuosi 2009

Koulutustoimikunta järjesti Tunturiladun kerhojen toimihenkilöiden koulutustilaisuuden Jyväskylän Yliopiston tiloissa. Esiteltiin mm. helppo kirjanpito-ohjelma Tappio kerhojen taloudenhoitajille.

Tunturilatu oli Suomen Ladun mukana laatimassa ja allekirjoittamassa kannanottoa Pallas-Yllästunturin kansallispuiston lain muutokseen.

Johtokunta seurasi Tsarmitunturin erämaa-alueelle tulevan hoitosuunnitelman vaiheita valvoen yhdistyksen etua samalla kunnioittaen paikallisten asukkaiden mielipidettä asiasta.

Maaliskuussa johtokunta selvitti kerhojen tarvitsemia tukitoimintoja, jotta toiminta vahvistuisi ja jatkuisi. Huolena oli useiden kerhojen jäsenmäärän hiipuminen ja jäsenistön ikärakenne.

Kevätpäivät ja kevätkokous pidettiin Ylikyrön Vuontispirtillä maalis-huhtikuun vaihteessa. Tunturilatulaiset saivat nauttia runsaasta Lappiin ja saamelaisiin liittyvästä ohjelmasta, kun järjestäjänä oli tunturikerho Njalla.

Koulutustoimikunta organisoi Tunturiladun Retkeilijän ensiapukurssin Ovtsin Haristuvalla Laukaalla huhtikuussa. Tunturilatulainen **Martti Mäkelä** oli käytännönläheinen ja osaava kouluttaja.

Susi-Talaksen talkoissa uusittiin muun muassa pitkospuut ja rakennettiin jäteasema. Susikyrössä jatkettiin peruskorjaustöitä ja laitettiin rantasaunan jätevesi- sekä käymäläjärjestelmä nykyvaatimusten mukaisiksi. Kämppien varustelutasoa parannettiin. Susikyrön puuhuolto saatiin talveksi kuntoon ja kämpillä tehtiin tavanomaiset huoltotyöt.

Jo perinteeksi muodostunut Lasten ehdoilla - Vauvasta Vaariin -leiri Susikyrössä oli heinäkuun loppupuolella. **Sari Häkkisen** ja **Janne Pikkaraisen** johdolla tapahtuma vietiin läpi kauniissa kesäsäässä.

Tunturikerho Kumpe järjesti liikunnalliset kesäpäivät Nurmeksen Hyvärilässä Pyhänselän Seurakunnan leirikeskuksessa kauniina elokuun viikonloppuna.

Kuoktelaiset isännöivät syyskokouksen ja susiaiset Aleksis Kiven Seitsemän Veljeksen maisemissa Haukilammen leirikeskuksessa Nurmijärvellä. Syyskokouksessa toimintasuunnitelmaan lisättiin Senioritoimikunnan perustaminen.

Tunturikerho Kavtsi piti Tunturiladun Kesäretkeilyn peruskurssin teoria- ja maasto-osan kämpällään Kärrikaltiossa Inkoossa.

Kyösti Lamminjoelle ojennettiin Suomen Ladun ja Tunturiladun anoma Tahko Pihkala -mitali.

Suomen Latu ojensi **Sirpa Alapuraselle** opetusministeriön myöntämän Suomen liikuntakulttuurin- ja urheilun ansioristin tunnustuksena hänen Suomen liikuntakulttuurin ja urheilun hyväksi tekemästä työstä.

Vuosi 2010

Senioritoimikunta aloitti toimintansa.

Lapin retkeily -luentopäivä pidettiin helmikuussa Tampereen pääkirjastossa tunturikerho Kolbman järjestämänä. Aiheena oli retkeily Lapissa, erämaat, autiotuvat ja kartat.

Kolbmalaisten isännöimillä Kevätpäivillä Merunlahden luontomatkailukeskuksessa Lempäälässä tarjottiin retkeilylliset puitteet. Kevätkokouksessa puitiin Susikyrön nykyaikaisen huoltorakennuksen tarvetta ja suunnitelmaa, perustettiin työryhmä selvittämään Susikyrön kiinteistön liittämistä alueen vesijohto- ja viemäriverkostoon sekä huoltorakennuksen rakentamista.

Susi-Kiisan rakennustalkoissa suurimmat työt olivat Pekan kammin sisäpuolen verhouksen kunnostus sekä käymälä- ja jätehuoltoasiat. Susikyrössä pidettiin peruskorjaus- ja siivoustalkoot.

VaVa-työryhmä Raimo Pahkalan, Kyösti Lamminjoen ja **Olavi Oinosen** johdolla

vuosilta 2007–2016

Tunturilatulaiset osaavat pitää hauskaa ja kisailla päättömissä lajeissa. Potkupallo-ottelu jumppapallolla ja lumihangessa ei ole sieltä helpoimmasta päästä. Kuva kevään 2011 kevätpäiviltä Kokemäeltä.

järjesti vaihtelevassa säässä tapahtumarikkaan Vava-leirin Susikyrössä heinäkuun kolmannella viikolla.

Heinäkuussa oli myös Nuorisotoimikunnan vetämä nuorisovaellus UK-puistossa. Matkan varrella opeteltiin monipuolisia erätaitoja

Elokuussa pidettiin kesäpäivät Kiponniemen leiri- ja kurssikeskuksessa Jyväskylässä ovtsilaisten johdolla. Siellä jatkettiin keskustelua Susikyrön alueen kehittämisestä.

Tunturikerho Kuovza järjesti syyskokouksen ja susiaiset Ristiniemen kurssikeskuksessa Kaarniemessä. Syyskokous hyväksyi Susikyrön kiinteistön liittämisen alueen vesijohto- ja viemäriverkostoon sekä kiinteistöjen Susikyrö, Susikyrö2 ja Aihki yhdistämisen.

Retkitoimikunta veti Seniorivaelluksen lokakuussa Leivonmäen kansallispuistossa. Viikonlopun vaellus toteutettiin huollettuna, joten raskaimpia kantamuksia ei tarvinnut kuljettaa päivällä mukana.

Vuosi 2011

Tunturiladun kerhojen toimihenkilöiden koulutustilaisuus oli tammikuussa Tampereella Suomalaisella klubilla. Tilaisuudessa järjestettiin muun muassa tarpeelliseksi osoittautunutta jäsenrekisterikoulutusta.

Nimettiin tulevaisuustyöryhmä ”TL2020”-toimikunta.

Kerhot järjestivät 65-juhlavuoden tempauksia kerhoissaan.

Saamelaistoimikunta järjesti kyselyn siitä miten saamelaiskulttuuri elää kerhoissa. Lopputuloksena oli, että aihe kiinnostaa ja kaivataan aitoja saamelaisia ja saamelaisasiantuntijoita yhteisiin tilaisuuksiin.

Kevätpäivät ja kevätkokous oli Pitkäjärven vapaa-ajan keskuksessa Kokemäellä tunturikerho Geatkin järjestäminä. Ulkoilupainotteinen tilaisuus järjestettiin kauniin lumisessa talvisäässä.

Tunturikerho Owlan isännöimillä Kesäpäivillä Hailuodon Marjaniemessä saatiin monipuolista oppia luonnon ihmeistä.

Tunturilatu osallistui Suomen Ladun leiripäiville Vantaan Hakunilassa erityisesti osallistumalla vaelluskilpailun järjestämiseen. Tapahtuma oli Suoman Ladun 54. ja samalla viimeiset leiripäivät.

Susikyrössä oli rakennustalkoot kesän aikana kahdesti. Niissä tehtiin monia parannustöitä kuten keittokatoksen laajennus ja autoille järjestettiin lämmitystolpat. Kaikille kämpille tehtiin huoltokäynti.

Tunturiladun VaVa-leirin järjestämisvastuu Susikyrössä oli tsietsalaisilla. Retki- ja luontoaiheiden lisäksi leirin teemana oli savolaisuus.

Susiaiset pidettiin Susikyrössä ja syyskokous Vuontispirtillä syys-lokakuun vaihteessa. Syyskokous antoi siunauksen Susikyrön huoltorakennuksen rakentamiselle. Tunturiladun susipannu luovutettiin Sirpa Alapuraselle, **Iitu Gerlinille** ja Raimo Pahkalalle.

Tunturikerho Kolbman järjestämä Lapin retkeily -luentopäivä oli lokakuussaTampereen pääkirjastossa Metsossa.

Vuosi 2012

Suomen Ladun liittokokouksessa Tunturilatu nimettiin vuoden 2011 maastohiihdättäjäksi.

Tsietsalaiset kutsuivat Kevätpäiville ja kevätkokoukseen maaliskuussa Marjakartano Hussolaan Karttulaan. Kokouksessa esiteltiin Susikyrön huoltorakennuksen rakennuslupavaiheeseen viedyt piirustukset.

Kesäpäivät olivat kesäkuussa Riihimäen Erämessujen yhteydessä otsikolla Tunturiladun eräpäivät. Samalla Tunturilatu oli näyttävästi esillä messuilla Suomen Ladun ja Riihiladun kanssa.

Susikyrön huoltorakennusta rakennettiin kesän aikana useilla talkooviikoilla. Tunturilatulaiset eivät osallistuneet pelkästään työpanoksella, vaan lahjoituksena saatiin paljon sekä rahaa että rakennustarvikkeita.

Tunturikerho Geatki oli kesän VaVa-leirin vetovastuussa. Monipuolinen ja onnistunut leiri järjestettiin heinäkuussa Susikyrön rakennustalkoiden kanssa yhtä aikaa. Lapset saivat hyvän näytteen vahvasta talkoohengestä.

Perustettiin rekisteröintityöryhmä, jossa pohdittiin kerhojen rekisteröitymisen etuja ja haittoja.

Kerhojen susihenkilöverkosto otettiin käyttöön. Susifoorumi-keskustelupalstalle toivottiin osallistumista johtokunnan susivastaavalta, kerhojen susivastaavilta sekä susivaliokunnalta.

Susi-Oskarille laadittiin vuokraussäännöt, joiden mukaan kämpän voi vuokrata omaan käyttöön viikoksi.

Kavtsilaiset isännöivät Susiaisia ja syyskokousta Hotelli Siikarannassa Espoossa. Samalla tutustuttiin Nuuksion kansallispuistoon.

Retki- ja vaelluspäivä-luentopäivä pidettiin Oulun kirjastossa, järjestelyissä mukana oli Tunturiladun edustajana tunturikerho Owla.

Seniorivaelluksella kuljettiin Hämeen Järviylängöllä lokakuussa.

Tunturilatu kouluttaa toimihenkilöitä joka toinen vuosi. Kuva vuoden 2011 koulutuspäiviltä, jossa Sinikka Holopainen ja Johanna Nevalainen paneutuivat huolella aiheeseen.

Vuosi 2013

Tunturiladun 17. kerho Luokta perustettiin tammikuussa Lahdessa. Perustamisen yhteydessä paperityöt jäivät kesken ja edelleen odottavat uusia innokkaita Lahden seudun tunturilatulaisia vetämään toimintaa.

Kevätpäivät ja kevätkokous pidettiin Utön majakkasaarella maaliskuun puolivälissä logilaisten organisoimana. Kokouksessa päätettiin hakea vuoden 2014 Erävaelluskilpailujen järjestämisvastuuta.

Tunturikerho Owla edusti Tunturilatua Pohjois-Suomen Erämessuilla toukokuussa.

Susikyrössä järjestettiin kaksi talkooviikkoa, joissa rakennettiin uutta huoltorakennusta. Kämppätoimikunta teki myös vuosittaisen kämppien huoltokierroksen.

VaVa-leirin vetovastuu oli kumpelaisilla. Heinäkuun puolessavälissä pidetty leirin oli ennätyssuuri, osallistujia oli 70. Haasteista huolimatta järjestelyt sujuivat erinomaisesti.

Tunturikerho Luokta järjesti koulutustoimikunnan kanssa kesäpäivät Evon metsäopistolla. Tapahtuman yhteydessä oli myös kerhojen toimihenkilökoulutusta.

Susiaiset järjestettiin Susikyrössä. Niiden yhteydessä oli uuden huoltorakennuksen juhlallinen vihkiminen ja nimeäminen Pekan-Oskariksi. Syyskokous oli Vuontispirtillä. Kokouksessa käsiteltiin ehdotusta uusiksi kämppäsäännöiksi. Tilaisuudet järjesti Tunturikerho Njalla susivaliokunnan kanssa.

Kerhoissa osallistuttiin erilaisilla tapahtumilla ensimmäiseen Suomen luonnon päivään.

Perustettiin Lapin Tuntijatverkosto, jonka tarkoituksena on käyttää tunturilatulaisten asiantuntemusta Lapin retkeilyn olosuhde- ja edunvalvontatyössä yhdessä Suomen Ladun kanssa.

Jatkuu seuraavalla sivulla

Kymmenvuotiskatsaus...

Vuosi 2014

Kevätpäivät ja kevätkokous olivat Arktisessa museossa Nanoqissa Pietarsaaressa, järjestäjänä tunturikerho Vihtta ja retkitoimikunta.

Kevätkokouksessa hyväksyttiin uudet kiinteistöjen järjestyssäännöt, Aihkin säännöt sekä kämppien käyttö- ja avainsäännöt. Uutuutena tuli mahdollisuus varata kämpistä petipaikkoja.

Saamelaistoimikunta järjesti matkan Hetan Mariampäiville.

Tunturilatu osallistui Riihimäen Erämessuille yhdessä Suomen Ladun kanssa ja kerhot olivat mukana eri puolilla maata pidetyillä Erämessuilla.

Susikyrössä oli taas monimuotoiset huoltotalkoot ja kämppätoimikunta teki kämppien huoltokierroksen.

Tunturikerho Alppas isännöi Kesäpäiviä Hämeenlinnan Lammilla Kaunisniemen leirikeskuksessa elokuussa. Tapahtumassa oli johtokunnan keskustelu- ja kyselytunti, missä tunturilatulaiset saivat kysellä johtokunnalta järjestön asioista. Retkitoimikunnan asioista keskusteltiin myös.

Ovtsilaiset olivat vastuussa kesän suuren VaVa-leirin järjestelyistä. Huolellisesti suunniteltu suurleiri, osallistujia oli 69 henkeä, sujui hienosti.

Seniorivaellus Sata Hämeen Taipaleella Riuttakorvesta Kuruun elokuun lopulla oli tunturikerho Kolbman järjestämä.

Tunturikerho Okta kutsui Susiaisiin ja syyskokoukseen Naapurivaaran lomakeskukseen Sotkamossa. Susien vihkimistilaisuus oli tunnelmallinen nousevan täydenkuun loisteessa.

Suomen Ladun kanssa käytiin **Tiina Loisan** johdolla neuvotteluja jäsenrekisterien yhdistämisestä.

Retkitoimikunta keräsi kerhoilta tiedot perustettavaa retkenvetäjien ja -vastaavien verkostoa varten.

Vuosi 2015

Tunturiladun toimihenkilökoulutus pidettiin Jyväskylässä. Tapahtumassa tutustuttiin mm. nettisivujen päivitykseen ja jäsenrekisteriasioihin.

Jäsenrekisterimme yhdistyi Suomen Ladun jäsenrekisteriin.

Retkenvetäjien verkosto aloitti toiminnan. Verkosto pohti ensimmäisenä asiana yhdenmukaisen turvallisuussuunnitelmapohjan laatimista kerhojen avuksi.

Saamelaistoimikunta järjesti retken Marianpäiville Hettaan.

Kokeiltiin Tunturilatu-lehden yhteispostitusta Latu ja Polku -lehden kanssa postituskustannuksien alentamiseksi. Kokeilu otettiin sittemmin käytännöksi.

Tunturiladun talviretkeilyn kurssiviikonloppu oli maaliskuussa Tampereen Teiskossa Kolbman järjestämänä.

Kevätpäivät ja kevätkokous olivat kumpelaisten isännöiminä Hotelli Juliessa Lehmossa Joensuun lähellä. Iltaisin pidettiin innostava retkiparlamentti, missä retkitietoja ja taitoja vaihdettiin. Kevätkokouksessa Tiina Loisalle annettiin Tunturilatu-puukko kiitokseksi jäsenrekisteriasioiden parissa tehdystä suuresta työstä.

Tunturilatulaisia oli Metsähallituksen apuna pystyttämässä uutta Tammikämppää vanhan tilalle Luirojoen varteen.

Kämppätalkoot pidettiin kesäkuussa. Jokaisella kämpällä oltiin viikko ja tehtiin monipuolista kunnostustyötä.

Kavtsilaiset järjestivät sateisen, mutta onnistuneen VaVa- leirin heinäkuun lopulla. Leirillä uutena asiana kokeiltiin lounastamista Vuontispirtillä.

Elokuussa Tunturikerho Kuovzan järjestämillä Kesäpäivillä Lintukodon leirikeskuksessa Pyhältössä pidettiin johtokunnan kyselytunti. Tilaisuus sujui hyvässä hengessä vaikka leikkisästi puhuttiin johtokunnan piinapenkistä.

Perustettiin juhlavuoden 2016 juhlatoimikunta, vetäjänä **Raimo Pahkala.**

Tunturikerho Njeallje kutsui syyskokoukoukseen ja Susiaisiin Lomakeskus Järvisydämeen Rantasalmelle.

Kokouksessa hyväksyttiin susisääntöihin muutoksia, joilla helpotettiin Outasusimerkin anomista. **Lea Sarkelalle** luovutettiin susipannu. **Tuomo Väliaho** sai Tunturilatu -puukon kiitokseksi VaVa-leirien kuvakirjojen kokoamisesta.

Ovtsi oli kesän 2010 VaVa-leirin isäntä. Leirillä oli jopa 69 pientä ja isoa leiriläistä.

Vuosi 2016

Juhlavuoden tapahtumia:

Juhlavuoden tunnusesineeksi valittiin tulitikkuaski ja myyntiesineeksi Kupilkakuksa.

Järjestettiin autiotupavuosi 2016. Tempauksen tarkoituksena on tuoda esille ainutlaatuinen autiotupaverkkomme. Tupiin viedään Tunturiladun juhlavuoden tulitikkuaski ja vetoomus sekä viranomaisille että retkeilijöille järjestelmän säilyttämiseksi.

Saamelaistoimikunta järjesti retken Jokkmokkin markkinoille helmikuussa.

Retkitoimikunta järjesti uutena tapahtumana leikkimielisen hiihtovaelluskisan Susikyrössä maaliskuussa.
Suomen Ladun kevätvuosikokouksessa Tunturiladulle myönnettiin kunniamaininta lasten ja nuorten toiminnan edistäjänä.

Susikyrön kävijöiden tuomista kivistä rakennetaan kiviseita, joka vihitään Susiaisten yhteydessä.

Retkitoimikunta järjesti Rajapyykiltä-rajapyykille tempauksen. Tunturilatulaiset osallistuivat vaeltamalla matkaosuuksia niin talvella kuin kesällä.

Juhlavuoden kunniaksi järjestettiin valokuvakisa.

Kevätkokous ja kevätpäivät vietettiin Torpan kurssikeskuksessa Ylöjärvellä Kolbman toimiessa isäntänä.

Hyvin onnistunut ukkosten sävyttämä VaVa-leiri oli heinäkuun viimeisellä viikolla Susikyrössä, järjestäjänä Tunturilatu.

Lapin maakuntakirjastossa oli Tunturilatua 70-vuotisjuhlanäyttely.

Geatkiläiset kutsuivat viettämään leppoisia Kesäpäiviä entiseen puolustus- ja koulutuslinnakkeeseen Kuuskajaskariin.

Susi-Talaksella oli kesän suuritöisimmät talkoot. Muilla kämpillä oli viikon mittaiset huoltotalkoot.

Susiaiset ovat Susikyrössä syyskuun lopulla susivaliokunnan järjestäminä.

Tunturiadun 70-vuotisjuhlavuoden pääjuhla ja syyskokous ovat Peurungalla marraskuussa.

Katsauksen kokosi
Marita Maula

Ruska-aikana tunturilatulaiset ovat useimmin Lapissa. Pirjo Paloheimo oli Lapissa ensimmäistä kertaa. Oppaina olivat kumpelaiset.

Uudet Sudet vuosina 2007–2015

2007
Outasusi
31 Airi Ala-Juusela
32 Kaija Lahtinen
33 Pirkko Liuksiala
34 Eija Vettenranta
Tunturisusi
1636 Seija Mäkipää

2008
Outasusi
35 Salla Taavitsainen
Tunturisusi
1637 Pentti Huikuri
Ikäsusi
102 Saini Heikura

2009
Outasusi
36 Helena Lahtinen
Tunturisusi
1638 Panu Loisa
1639 Eila Nokelainen

2010
Outasusi
37 Liisa Tyni
Ikäsusi
103 Sirpa Alapuranen
104 Pekka Kallio

2011
Outasusi
38 Hannu Liljamo
39 Tiina Loisa
40 Outi Talske
41 Casper Väliaho
Ikäsusi
105 Tapani Ilvonen
106 Elias Leinonen

2012
Outasusi
42 Kari Halinen
43 Risto Mutanen
44 Johanna Nevalainen
45 Hanna Vauhkonen
46 Matti Vauhkonen
Tunturisudet
1640 Pauli Aaltonen
1641 Hannu Liljamo
1642 Jouni Vainio
Johtajasusi
185 Panu Loisa
Ikäsusi
107 Pentti Vainio

2013
Outasudet
47 Arttu Korolainen
48 Päivi Korolainen
49 Marjatta Nuutinen
50 Kasper Pöytäkivi
51 Tuula Sarhaluoma
Tunturisusi
1643 Anja Kylävalli
1644 Matti Nylander

2014
Outasudet
52 Tuula Forström
53 Juha Häkkinen
54 Aune Kumpulainen
Tunturisusi
1645 Onni Voutilainen
Ikäsudet
108 Pirjo Jauhiainen
109 Irma Rytkölä
110 Marjukka Taavitsainen

2015
Outasudet
55 Leena Holopainen
56 Pirkko Martikainen
57 Outi Teikari
58 Eeva-Liisa Ålander
Tunturisusi
1646 Aune Kumpulainen
Johtajasusi
186 Anja Kylävalli

Susivaliokunta

Veijo Taavitsainen pj –2012
Marita Maula –, pj. 2013–
Pauli Hulkkonen –2013
Pirjo Jauhiainen –
Matti Reittamo –2009
Irma Rytkölä –2008
Juhani Lahtinen 2009–
Tommi Avikainen –2014
Raimo Pahkala 2014–
Panu Loisa 2014–2015
Matti Nylander 2015–

Turvallisesti tuntureilla, eksymättä erämaissa

Lumimyrskyn jälkeen varusteiden löytäminen syvältä kinoksesta voi olla vaikeaa.

Tärkeitä varusteita retken turvallisuuden kannalta. Tulentekovälineitä ja sytykkeitä on syytä olla mukana erilaisia ja kosteudelta suojattuna. Tulitikkujen ja sytyttimien toiminta on monesti kyseenalaista.

Turvallisuuteen voi varautua pienillä asioilla. Henkilökohtainen ea-laukku, lämpöpeite ja oranssinen teltan suojapeite, jota voi käyttää huomion herättämiseen. Rinkan sivutaskussa oleva ea-varustemerkki kertoo muille, että siinä taskussa on ea-tarvikkeita.

Viime talvena paljon julkisuutta saaneet menehtymiset sekä läheltä piti-tapahtumat, antoivat sysäyksen järjestää retkeilyn turvallisuuteen liittyvän tapahtuman.

Seminaariin on tulossa alustamaan ja keskustelemaan retkeilyn asiantuntijoita ja kouluttajia sekä viranomaisten edustajia. Tilaisuus on tarkoitettu kaikille retkeilyä harrastaville, niin aloitteleville kuin kokeneillekin.

Eksymisistä ja loukkaantumisista johtuvia pelastustapahtumia sattuu Lapin erämaissa kuin myös etelän metsä- ja järvialueilla vuosittain useita.

Asumattomilla avotuntureilla ja laajoilla metsäalueilla on avun saanti hätätilanteessa vaikeaa, joskus jopa mahdotonta. Puutteelliset suunnistamisvarusteet tai taitamattomuus niiden käytössä johtavat helposti eksymisiin erämaissa ja tilanne voi kehittyä vaaralliseksi.

Suunnistamisen merkitys kasvaa sääolosuhteiden muuttuessa ja sairastumis- tai loukkaantumistilanteessa myös muiden retkeilytaitojen osaaminen korostuu.

Seminaarissa tuodaan esille turvallisuusajattelun mukaan ottamista jo retken suunnitteluvaiheessa ja retken aikana.

Aloitetaan retkelle valmistautumisesta, jonka yhteydessä kerrotaan turvallisuuden kannalta huomioon otettavista asioista. Sen jälkeen edetään varustautumiseen sekä varusteisiin ja esitellään retkeilyn turvallisuusvälineitä ja kerrotaan niiden hyödyistä.

Seminaarissa edetään retken toteutukseen, jonka yhteydessä tuodaan esille mahdollisia uhkia sekä hätätilanteita ja kerrotaan ratkaisuja, miten niistä selvitään.

Asiantuntija kertoo myös ihmismielen toiminnasta hätätilanteessa. Pelastuslaitoksen edustaja kertoo eri tavoista hälyttää apua ja miten hätäilmoitus tehdään.

Retkeilyn monimuotoisuus, erilaiset sääolosuhteet ja maastot, ihmisten erilaiset tavat, kokemukset ja kunto, vaikuttavat siihen, ettei yksiselitteistä ratkaisua ongelmien selvittämiseen ole.

Turvallisuuden eteen on jo paljon tehty, jos ennakkoon huomioidaan retken mahdolliset riskit.

Retkeilyn turvallisuusseminaarin järjestelyihin osallistuvat:
Tunturilatu ry/ Tunturikerho Kolbma
Suomen Arktinen Klubi ry
Suomen Latu ry
Partioaitta

Retkeilyn turvallisuusseminaari

Lauantaina 22.10.2016 klo 12 – 16
Väliajalla näyttelyyn tutustumista.
Työväenopiston auditorio, Sampola os. Sammonkatu 2 33540 Tampere
Tilaisuus pyritään välittämään myös internet-verkossa. Tarkemmat tiedot n. 2 viikkoa ennen tapahtumaa Tunturiladun nettisivuilla.

Autiotupavuosi 2016

Tunturiladun 70-juhlavuoden tempaukseen liittyen ovat tunturilatulaiset vieneet autiotuville ja kammeille tikkuaskeja sekä vetoomuksia autiotupajärjestelmän säilymisen puolesta.

Tempauksen tarkoitus on kiinnittää huomiota tupien ja kammien säilymiseen sekä siisteyteen. Tilanne alkaa olla tässä suhteessa erittäin huolestuttava.

Autiotupajärjestelmämme on ainutlaatuinen. Missään muualla maailmassa ei ole vastaavaa yhtä laajassa mittakaavassa.

Tuvat ovat antaneet suojapaikan satunnaisille kulkijoille kuin myös työtehtävissä oleville jo parin sadan vuoden ajan.

Historiallisesti arvokkaat tuvat on pyritty säästämään ja niitä kunnostetaan omaa rakennustyyliään kunnioittaen.

Toiset tuvat taas päästetään tarkoituksella raunioitumaan, jos niiden sijainti ei vastaa enää käyttötarkoitustaan. Uusia tupia rakennetaan harvakseltaan ja – erään puistomestarin kertomana – niitä suunnitellaan nykyajan vaatimusten mukaan ja niiden on kestettävä sata vuotta.

Heinäkuun puoliväliin mennessä allekirjoittaneelle on ilmoitettu 105:lle autiotuvalle viedyistä vetoomuksista. Enemmänkin niitä on varmasti viety, mutta **vain Kolbman ja Owlan jäsenet** ovat antaneet palautetta tilastoa varten.

Toivottavasti muutkin tunturikerholaiset ilmoittavat vetoomusten vienneistä viimeistään syksyllä.

Tempauksen tarkoituksena ei ole pelkästään vetoomusten ja tikkuaskien vienti kämpille. Autiotuvilla käyvät voivat myös itse vastata vetoomukseen noudattamalla siisteyttä sekä vähentää huoltokustannuksia roskien poistuonnilla ja käyttämällä polttopuita säästäen.

Tunturikerho Kumpe on haastanut muut kerhot mukaan kirkastamaan tupien ikkunoita (kts. TL-lehti 2/2016). Owlalaiset ovat tuoneet kämpiltä roskia pois ja siivonneet sekä kunnostaneet kämppiä. Eräs owlalainen on laatinut kuntoraportit paristakymmenestä harvemmin käydystä autiotuvasta.

Lapin vanhimpia autiotupia on Saariselällä Suomujoen lähellä sijaitseva Helanderin kämppä. Sen seinästä löytää kaiverrettuna vuosiluvun 1839. Raunioitunut kämppä on suojattu katoksella.

Tempaus on huomioitu monissa lehdissä ja sitä on muutenkin tuotu esille.

Kaikista Tunturiladun autiotupavuoteen liittyvistä asioista, pienistä ja isoista lehtijutuista, näyttelyistä yms. sekä tietenkin vetoomusten vienneistä, olisi toivottavaa ilmoittaa alla mainitulle yhteyshenkilölle.

Loppusyksyllä tehtävässä yhteenvedossa näemme sitten tempauksen laajuuden.

Ruskaretket ovat edessä ja autiotupakäyntejä voidaan toteuttaa lisää. Tikkuaskeja sekä vetoomustarroja on toimitettu kerhoille. Lisää vetoomuksia voi tulostaa Tunturiladun verkkosivulta. Tikkuaskeja ja myös vetoomuksia saa alla mainitulta.

Yhteyshenkilönä
Matti Rekola
rekomatti(at)gmail.com
040 865 1624 (tekstiviestillä)

Vauvoja ja vaareja, muoreja ja mukeloita leirillä

Vuoden 2009 leiripäällikkö **Sari Häkkinen** kirjoitti leirin kuvakirjaan osuvasti sen mitä ja mikä VaVa -leiri on:

Lähtökohtana leirille on lasten ja isovanhempien yhteinen aika, yhdessä tekeminen ja yhteen kuuluminen. Isovanhempien luontotietojen ja -taitojen siirtyminen kolmannelle sukupolvelle on arvokasta perintöä, jota on hyvä jakaa yhdessä olemalla, luonnon keskellä.

Toki myös paljon puhuttu yhteisöllisyyden puuttuminen (vai olisiko se sen siirtyminen internetmaailmaan), tekee tällaisista leireistä hyvän tilaisuuden harjoittaa yhteisöllistä toimintaa.

Leirin suunnittelussa olimme ottaneetkin punaiseksi langaksi juuri tämän yhteyden. Leirille tultiin ja siellä touhuttiin pääasiassa perhekunnittain.

Siitä konkreettisen tarinan kertoo meidän jokaisen hieno leiripaitamme, jonka teimme leirin ensimmäisenä ”touhupäivänä” maanantaina. Yksilökilpailuihin ei koko leirin aikana menty – no ehkä kalastuksessa oma saalis oli kyllä se ”minun” juttuni, mutta myös yhteissaaliita nähtiin.

Yhdessä tekeminen ja oleminen olivat kuitenkin se tärkein ja mukavin juttu, ehkä myös yökalastajilla (siitä äänestä päätellen), sitä oli ilo katsella ja kuunnella.

Leirin edetessä rikoimme jo hieman perhekuntien rajoja, kun meloimme kanootilla, retkeilimme sekä tunturissa että kalastuksessa oman jaksamisen, innostuksen ja halun mukaisessa porukassa. Tämä oli mahdollista yhteisten hetkien ja tutustumisten myötä, näin yhteistyö sujui ikään ja sukupuoleen katsomatta.

Leirin aikana jokainen antoi itsestään jotakin meille kaikille. Leirille ei tultu ”vapaamatkalaiseksi”, vaan jokainen antoi ison panoksensa leirin onnistumiseen. Uusia asioita opittiin ja aikuisten uskomaton kärsivällisyys ja rentous saivat lapsista esille oppimisen ilon ja ihmeen sekä elämästä nauttimisen.

Lasten ilo ja sopeutuminen isoon joukkoon oli suuri tekijä leirin onnistumiselle. Iltanuotiolle ohjelma oli laadittu (ja laadittiin) tosi monipuolisesti. Yhteislaulun ohella nähtiin ja kuultiin monta hienoa hetkeä mun muassa erityisosaamisesta, luonnerooleja, eläytymistä, taitoa heittäytyä, myös meiltä aikuisilta. . .monta mukavaa muistoa saavat suupielet ylöspäin näin jälkeenpäinkin.

Kun oli tutustuttu ja pidetty hauskaa jo yli perherajojen, oli aika yhdistää meidät kaikki vielä leiriläisinä yhteen, yhdeksi yhteisöksi. Jokaisen omaan leiripaitaan kirjoitimme nimemme ja näin kaikki leiriläiset kulkevat mukanamme leiripaidassamme; oma perhekuntani kämmenen jälkinä edessä ja koko leiriväki niminä paidan selkäpuolella. Olin osa yhteisöä, jonka viikoksi loimme Susikyrön maastoon. Olen ylpeä siitä ja kiitollinen jokaiselle osallistujalle hetkistä, jotka saimme yhdessä jakaa.

Yhdessä teimme hienon leirin. Kiitos!

Sarin kirjoituksessa on kerrottu leirin tarkoitus, tavoite ja toteutus todella hyvin.

Kiehisten veistotaito loikkaamassa yhden sukupolven yli nuorille hartioille. Oppaana Olli, oppilaana Onni.

Tunturiladun VaVa-leirejä on järjestetty jo kymmenen kertaa. Ensimmäinen leiri oli vuonna 2007, jolloin Kajaanista, Sotkamosta, Kittilästä, Siilinjärveltä, Helsingistä, Sodankylästä ja Pieksämäeltä oli 24 osallistujaa.

Osallistujamäärät ovat vuosittain vaihdelleet keskiarvon ollessa 42 osallistujaa. Lukumäärissä ovat mukana järjestäjät sekä heidän lapsenlapsensa. Enimmillään leirillä on ollut 71 osallistujaa, joista puolet oli lapsia.

Esitin Tunturikerho Oktassa Vauvasta vaariin – mummosta mukeloon -leirin järjestämistä Susikyrössä kesällä 2007. Leiri laajeni välittömästi koko Tunturiladun leiriksi.

Tarkoituksena oli antaa lasten vanhemmille aikaa olla kotonaan kahden kesken viikon verran.

Samalla isovanhemmat saivat viettää laatuaikaa lastenlastensa kanssa ja auttaa heitä löytämään elämyksiä luonnosta, liikkumisesta ja yhdessä toimimisesta sekä yhdessä tekemisestä ja olemisesta luonnon ja toisten ihmisten kanssa. Isovanhemmat saivat mieluisan tehtävän siirtää kokemuksensa ja tietotaitonsa kolmannelle sukupolvelle. Lapset olivat innostuneita kuulemaan, osallistumaan, oppimaan ja tekemään retkeilyyn, luontoon ja elämään kuuluvia asioita.

Jokaisen päivän ohjelmassa , tunturi- ja maastopäiviä lukuunottamatta, oli kaksi 2 –3 tunnin pituista ohjattua toimintaa. Muuna aikana vetäjien ei tarvinnut antaa virikkeitä, sillä lapset olivat kekseliäämpiä kuin vanhemmat ja keksivät leikkejä ja tekemisiä.

Koko ajan leirin aikuiset valvoivat, että leikit olivat turvallisia. Rajoittavia sääntöjä oli mahdollisimman vähän. Jokainen vanhempi sai ohjata jokaista lasta ja jokaisen lapsen tuli totella jokaista vanhempaa. Systeemi toimi hyvin eikä ylilyöntejä tapahtunut. Lapset olivat fiksuja ja vanhemmat asiallisia.

Monessa asiassa näytti siltä, että joskus isovanhempien piti muistuttaa itseään lasten oikeuksista tehdä hommat itse.

On vaikea määritellä mieluisinta toimintaa leirin aikana, sillä kaikki kelpasi eikä mistään kukaan kieltäytynyt. Jännittävintä oli veden ylitys A-pukilla sekä seilaaminen rinkkalautalla virtaavan joen yli.

Iltaohjelmissa esiintymiseen vapaaehtoisia lapsia oli

Lappiin vaellukselle yhdessä partiolaisten

Vesa Harjunmaa

Pallaksen vaelluksen välissä ehdittiin myös kokeilla melontaa. Melomisesta pitivät kaikki ja useimmat kiersivät Vuontisjärvellä inkkarikanootilla, rohkeimmat hyppäsivät myös kierrokselle kajakilla.

Tunturikerho Geatki ja partiolippukunta Huittisten Eränkävijät ovat toteuttaneet jo kaksi yhteistä aikuinen–lapsi -vaellusta ja kolmatta suunnitellaan. Partiolaisille ovat tulleet tutuiksi jo Susikyrö ja Susi-Talas, ensi kesänä mennään Susi-Kiisalle.

Aloite yhteistyöstä tuli partiolaisilta, mutta Geatkissa aikuinen–lapsi -vaellusten juuret ovat paljon pidemmällä. Kerhon ”isä” ja ensimmäinen puheenjohtaja **Aarno Lehtisalo** käynnisti toiminnan ja ensimmäiset vaellukset suuntautuivat Lemmenjoelle.

Aikuinen–lapsi -vaelluksissa oli pieni tauko, kunnes ne käynnistettiin uudelleen. Vaellukset ovat suuntautuneet Lemmenjoen lisäksi Pallakselle, Kevolle ja Tsarmitunturin maastoon sekä Ivalojoelle.

–Me halusimme Lappiin, mutta meillä ei ollut sellaista tietotaitoa, jota taas tiesimme geatkilaisilla olevan, sanoo Eränkävijöiden lippukunnanjohtaja **Sari Harjunmaa.**

Ensimmäiseksi yhteisen reissun kohteeksi valikoitui Pallas, Susikyrön ansiosta. Reissuun ilmoittautui kaikkiaan 36 osanottajaa, joista osa halusi viettää leiriviikkoa ja osa vaeltaa koko Pallaksen reitin. Vaellus pätkittiin kahteen osaan, ja niiden välissä yövyttiin Susikyrössä. Kaikki leiriläiset mahtuivat sisämajoitukseen, mikä muutaman kostean yön vuoksi olikin erinomainen asia.

Kesällä kohteena oli Tsarmitunturi ja tukikohtana Susi-Talas. Leiriläisiä oli 32. Sade ei hylännyt meitä nytkään, joten yli yön kestävä vaellus Paha-

jo kymmenenä kesänä

jonoksi asti, aikuisia piti vähän houkutella.

Mieluisaa oli tietenkin melonta inkkareilla ja kajakeilla Vuontispirtin läheisessä lompolossa.

Uiminenkaan Susikyrön turvallisessa, matalassa rantavedessä ei ollut vastenmielistä. Askartelu ja vapaa-ajalla rimpuiluköysistössä roikkuminen olivat mieluista puuhaa.

Onkiminen oli jännittävää ja tuottoisaa.

Hyödyllistä oli omakohtainen kalan käsittely, perkaaminen, ruoaksi valmistaminen monin eri tavoin ja syöminen. Kalastusmestarien Pekan ja Kasperin opit ja esimerkit jäivät jokaisen mieleen. Joka päivä oli kalaa tarjolla ruoaksi ja välipalaksi.

Rosvopaistin valmistaminen Raiskin johdolla kiinnosti kaikkia.

Kaikki ruokailut ilta- ja välipaloineen nautittiin keittokatoksessa ja kämpissä. Vain kahden viimeisen leirin lounaat käytiin syömässä Vuontispirtillä.

Emäntäryhmien valmistamaa ruokaa oli aina riittävästi ja se oli maukasta. Joskus joku lapsista epäröi maistamisessa. Kuvaavaa on erään tytön lause: Minä luulin, että se on pahaa, mutta se oli hyvää; saanko lisää.

Ruokakongin kumahtaessa tanner tömisi, kun lapset kirmaisivat käsien pesuun ja syömään. Se ääni oli paras kiitos emännille.

Hyödyllisiä taitoja olivat suunnistuksen ja kartan tietojen opettelu, ilmansuuntien määrittely luonnon merkeistä, eksyminen ja etsintä, ensiaputaitojen harjoittelu, puukon käsittely ja oikea käyttö sekä jätteiden lajittelu.

Myös säävaihtelut tulivat tutuiksi. Oli ukkosmyrskyä, rankkasateita, yöpakkasia, pientä lumisadetta ja helteistä aurinkoa.

Linnunpönttöjä rakennettiin ja niihin lintuja varten kohtelias teksti: ”Tästä sisään, ole hyvä”.

Leirillä vierailleet kolme saamelaista naista joutuivat leiriläisten kysymystulvan kohteeksi ja **Antte Aikion** joikaamisesitys oli erään leirin kohokohta.

Porot olivat koko ajan läsnä. Pieni parttio kuljeskeli leirialueella varsinkin illalla. Osallistuipa kerran valkoinen poro myös iltajuhlaan, jolloin lapset olivat täysin hiljaa seuraten lumoutuneena porojen ruokailua.

Tunturit olivat koko ajan läsnä. Ketään ei tarvinnut taivutella mukaan, kun käytiin Montellilla, Nammalassa, Keräskerolla, Pippokerolla, Taivaskerolla ja monilla pienemmillä huipuilla – aina sääolojen mukaan. Murkuilman sattuessa kävimme Pallaksen ja Hetan luontokeskuksissa.

Järjestämisvastuussa ovat olleet Raimo Pahkala, **Raiski Palosaari**, **Sari Häkkinen, Janne Pikkarainen, Kyösti Lamminjoki, Olavi Oinonen, Seija Vihervuori**, tunturikerhot Tsietsa, Geatki, Kumpe, Ovtsi ja Kavtsi. Monet useita kertoja.

Leiriläisille tärkeitä ja tarpeellisia henkilöitä ovat olleet EA-vastaava **Aulikki Kuukkanen**, hymyilevä kalastusmestari **Pekka Kaskela**, leiriläisten vatsojen hyvinvoinnista vastaavat emännät, leirien mummo ja ukki Helli ja **Urpo Häkkinen**, idearikas **Marja Lammivaara**, videokuvaaja **Pauli Hulkkonen** ja tietenkin VaVa -leirin Äijä Kösä. Myös jokainen ukki, mummo, isotäti, isosetä, täti, setä, isä ja äiti olivat kullanarvoisia osallistujia.

Maistuisiko perunamuusi?

Puujaloilla eteenpäin.

Marita Maula

Kala-Pekka näyttää miten ongenkoukku kiinnitetään siimaan.

Päähenkilöiden eli kaikkien lasten nimet tulisi mainita, mutta edustakoon nimiä **Jessica, Leevi, Kape, Juuso, Ella, Tiia, Pinja, Annie ja Siilinjärven ” Jiit”**.

Leirit dokumentoitiin Pauli Hulkkosen toimesta ja ensimmäistä leiriä lukuunottamatta jokaisena vuonna valmistui **Tuomo Väliahon** kokoama kuvateos. Isovanhempien kameroihin talletettiin tuhansia mainioita kuvia leiriläisistä.

Kahdesta leiristä järjestettiin palautetilaisuus, joissa oli mukana myös lasten edustus.

Susikyrö leiripaikkana on erinomainen. Tilaa on telttailla, sisätilat ja keittokatos olivat täysin käytössä, turvallinen oma uimaranta ja kalaisa järvi saalistettavana, luonto ei ollut vain lähellä vaan olimme koko ajan luonnon sisällä ja tunturit aivan käden ulottuvilla. Oli mahdollisuus juosta ja käyttää ääntä naapuria häiritsemättä.

Tunnen, että lapsille leiristä jää kipinä tulla uudestaan kokemaan luontoliikuntaa. Saadut opit ja esimerkit varmaan muistuvat mieleen ja ovat käytössä joskus jokapäiväisessä elämässäkin. Isovanhemmat siirsivät kokemuksiaan kolmannelle sukupolvelle ja nauttivat mukanaolostaan.

Leirin merkitys Tunturiladulle ja Suomen Ladulle näkyy parhaiten tulevaisuudessa asenteissa, kokemuksissa ja toivottavasti myös päätöksen teoissa.

Kevätvuosikokouksessa 2016 Suomen Latu antoi Tunturiladulle kunniamaininnan: Lasten ja nuorten toiminnan edistäjä 2015.

Leirillä toteutettiin Tunturiladun iskulausetta ”Erätaitoja ja elämyksiä”.

Raimo Pahkala

kanssa

kuruun jouduttiin jättämään väliin. Vettä kun tuli taivaalta salamoiden saattelemana.

–Kaikki on sujunut reissuilla todella hyvin. Jo ennen kuin edellinen reissu on päättynyt, osallistujat kyselevät, että minne ensi vuonna. Toivon, että partiolaiset saavat aidon Lappi-kipinän niin kuin itse sain samanikäisenä. Partiossa toki opetellaan erätaitoja, mutta niiden testaaminen aidoissa olosuhteissa käy parhaiten vaelluksilla, sanoo Sari Harjunmaa.

Talasvaara tuli kesällä tutuksi lähinnä aikuisille vaeltajille päiväretkellä. Lapset jäivät Pekka Kaskelan johdolla mieluummin kalastamaan tai uimaan. Kuvassa etualalla lippukunnanjohtaja Sari Harjunmaa.

Ville Lampinen

Pallaksen reitillä polku ei pääse katoamaan, mutta eteenpäin katsomisen sijasta on hyvä välillä ihailla maisemia niin reitin vasemmalla kuin oikeallakin puolella.

Rami Mikkonen

Eväistä nauttimassa Satu, Matias ja Aatos Siekkinen.

Siilin Ladun ja Tsietsan pilottihanke

Retkeilykurssi lapsiperheille

Meitä oli viisi Siilin Ladun ja Tsietsan aktiivia matkalla, no, ei ihan Alabamaan vaan Latunen-lastentoimijoiden tapaamiseen.

Matkalla pohdittiin miten saataisiin lapsiperheitä mukaan molempien yhdistysten tapahtumiin. Mikä toimintamuoto olisi se matalin askelma tulla mukaan?

No, luontohan tarjoaa tekemistä, näkemistä ja elämyksiä kaikenikäisille. Ehkäpä luonnossa liikkuminen ja retkeily olisi se tärppi, josta lapsiperheet kiinnostuisivat.

Pidettiin muutama yhteinen tuumaustuokio ja pyydettiin lisävoimia molemmista yhdistyksistä niin jopa alkoi olla ohjelmarunko kasassa. Eli järjestetään retkeilykurssi lapsiperheille, ihan rennolla otteella ja lasten ehdoilla.

Kiinnostus kurssiin yllätti kyllä täysin. Mukaan otettiin kymmenen perhettä ja ennenkuin ilmoitusrumba saatiin kunnolla käyntiin oli kurssi jo lähes täysi. Ikärajoitteita ei ollut, joten lapsia tuli mukaan vaippaikäisestä yli 10-vuotiaisiin.

Kurssi toteutettiin neljässä jaksossa. Ensimmäisenä iltana aikuiset kuuntelivat tietoiskua retkeilyn perusasioista, jokamiehen oikeuksista, tulenkäsittelystä jne. Sillä aikaa lapset peuhasivat LatuRastin pihalla valvojien kanssa.

Seuraavana kurssi-iltana oli vuorossa retken majoitteet ja varusteet sekä retken ruokapolitiikka. Kentälle oli pystytetty erilaisia telttoja, laavu ja hammock, joka kiinnosti lapsia erityisesti. Retkiruuista kiinnosti erityisesti itsekuivatut tuotteet, joku oli kokeillutkin jauhelihan kuivatusta. Maistamaankin pääsi ja omatekoinen pata voitti kirkkaasti valmiin retkiruokavaihtoehdon.

Kolmas ilta oli varattu suunnistukselle. Perheille jaettiin kartat, joiden avulla etsittiin ”aarteita” lähimetsästä. Pienimmät tosin ihmettelivät miksei niitä kartan sinisiä palloja löytynytkään . . .

Sitten koitti se odotetuin jakso eli yöpyminen luonnossa. Lauantai-iltapaivänä LatuRastin maastoon nousi pikkuhiljaa pienoinen telttakylä, makuupusseja leviteltiin ja keittovälineitä kaiveltiin esille.

Ruokatietoutta vaihdeltiin, keittimiä vertailtiin ja neuvot & niksit lentelivät ilmassa. Perheet valmistivat itse yhden lämpimän ruuan sekä iltapalan, opittujen taitojen mukaan. Illalle oli suunniteltu pientä ohjelmaa, mutta aika kului ruuan ja iltapalan valmisteluissa niin nopsaan, että uni alkoi jo kutsua pienimpiä heti kahdeksan jälkeen. Siispä unikaverit kainaloon ja kohden unten maita.

Aamu valkeni aurinkoisena ja kohta alkoi kuulua aamupalan valmistelun ääniä sieltä täältä. Yö oli mennyt hyvin, ketään ei palellut ja kaikki olivat saaneet unenpäästä kiinni. Aamupäivä oli aikaa pelailla ja peuhata. Heiteltiin käpyjä rinkiin, hypättiin ruutua ja vaihdettiin yön kokemuksia.

Mutta kohta jo koti kutsui eli leiri piti purkaa ja siirtyä normaaliin päiväjärjestykseen. Lopuksi jaettiin kaikille telttayön viettäneille lapsille kunniakirjat, nuorin saaja oli vain 10 kuukauden ikäinen!

Kaiken kaikkiaan kurssi oli onnistunut niin järjestäjien kuin osanottajienkin mielestä. Kurssilaiset halusivat vielä yhden kokemuksen joten loppukesästä mennään ”oikeesti” retkelle, kenties Peurajärven retkeilyalueelle Nurmekseen.

Teltan ja hyttysettömyyden ihanuudesta nauttii Niila Mikkonen.

Tätä sabloonaa hiotaan vielä paremmaksi ja ensi keväänä otetaan uusiksi!

Seija Vihervuori
Siilin Latu
Tunturikerho Tsietsa

Jännittävintä oli yö teltassa

Tunturikerho Tsietsa ja Siilin Latu järjestivät retkeilykoulun perheille, mikä huipentui yöretkeen LatuRastin lähiympäristössä.

Yöretki tuntui turvalliselta vaihtoehdolta aloittaa retkeily pienten lasten kanssa, koska majalla oli juokseva vesi ja hätätapauksessa autolla pääsisi kotiin muutamassa minuutissa. Sitä ei kuitenkaan tarvinnut onneksi tehdä, vaan retki oli kaiken kaikkiaan onnistunut meidän osalta.

Retkeilytaustaa Heikillä on vähän enemmän ja minulla vähän vähemmän, mutta koko perheen voimin kokemus oli kuitenkin ensimmäinen. Eniten jännitti yö ja varsinkin, miten nuorempi, 10 kuukautta vanha lapsemme, pärjäisi teltassa. Valitsimme kaikille makuupussit, mutta jälkeenpäin huomasimme, että toppahaalari olisi ollut pyörivälle lapselle parempi vaihtoehto. Yö meni nimittäin makuupussin reunoja nostellessa ja siirrellessä niitä pois kasvojen edestä. Onneksi seuraavan päivän auringonpaiste korjasi kerätyn univelan. Vanhempaa 4-vuotiasta lasta varoiteltiin, että yöllä saattaisi olla kylmä ja hän pukikin normaalia enemmän päälleen ja nukkui kuin tukki koko yön. Teltassa nukkumista ehdimme harjoitella päiväunilla jo ennen varsinaista retkeä.

Kurssilla olimme päässeet kokeilemaan erilaisia telttoja ja huomasimme, että lasten kanssa kätevin meidän tämän hetkisessä käytössä olisi laavu. Päädyimme sen myös lopulta tilaamaan ja retkellä se toimi täydellisesti. Se oli sopivan tilava, jotta neljä henkeä siellä mahtui leveästi nukkumaan. Päivällä se toimi lasten hyttysvapaana leikkipaikkana.

Kurssi innosti meitä myös kokeilemaan erilaisten ruoka-aineiden kuivaamista ja teimmekin retkelle itse kaikki ruuat. Halusimme tehdä sellaisia ruokia, joita voisimme kaikki syödä ja joihin suolan ja muut mausteet voisi lisätä valmistuksen loppuvaiheessa. Ruuat onnistuivatkin hyvin, mutta siitä huolimatta lapsemme löytyivät naapureiden aamupalapöydästä.

Retkellä oli mukavaa viettää aikaa muiden samanhenkisten perheiden kanssa. Jaoimme hyviä retkeilyvinkkejä ja lapsista oli seuraa toisilleen. Nuoremmalle lapselle viihdykkeeksi riittivät maasta löytyneet erilaiset lehdet ja kepit. Jos yöllä olisin saanut nukkua paremmin, olisi retki mennyt lomasta.

Hanne-Mari Jyrkönen